Informations -blad 3 från NÄFS Nätverket för skönlitteratur på biblioteken

April 2008

e-kontakt:
lars.rydquist@svenskaakademien.se

Från mötet med de regionala grupperna 29 februari på Nobelbiblioteket

Nätverkslistan växer – drygt 200 har anmält sig som medlemmar. Nya anmälningar till NÄFS – nätverket för skönlitteratur på biblioteken droppar nu också in via vår hemsida www.nafs.nu eftersom anmälningslänken börjat fungera. Tanken är att vi inte bara skall hålla nätverksmedlemmarna informerade utan också ge möjlighet till debatt. Därför har vi nu öppnat en egen blogg med Jenny Englund Oskarshamns bibliotek som administratör. Länken till bloggen finns på huvudsidan av www.nafs.nu

Samtal/seminarier våren och hösten 2008: 12 maj När romanen blev vardagsvara – spridning av skönlitteratur förr och nu med Gunnel Furuland, docent i litteraturhistoria vid Uppsala Universitet och bibliotekarie. Tid: 18.30. Lokal: Ljusgården vid Svenska Akademien i Gamla stan. Fri entré.

12-13 september: ”Litteraturförmedling på olika villkor” - samtal mellan de yrkeskategorier som arbetar för skönlitteraturen. Plats: Nordens Folkhögskola på Biskops Arnö : Vi vill hålla liv i en av de ursprungliga uppgifterna – ”öppna en dialog mellan författare, kritiker, litteraturvetare och bibliotekarier” och har därför beslutat i samarbete med Nordens Folkhögskola och Ingmar Lemhagen arrangera ett tvådagars seminarium den 12-13 september. Förslag på inledare: Monika Fagerholm, Kerstin Ekman eller Gro Dahle, alla inspirerande författare som har idéer om läsandet och skrivandet.

Fredagen den **28 mars 2008** arrangerade **NÄFS** ett möte på Danderyds bibliotek med temat ”**Hur köper biblioteken skönlitteratur? Är medieplaner ett stöd för inköp av skönlitteratur?**”. I panelen denna förmiddag satt representanter för Sigtuna och Sollentuna bibliotek och Stockholms stadsbibliotek. Jan Ristarp från NÄFS var moderator.

Först ut var **Sigtuna** med Monica Dahlgren. Hon sa att om kommunen har en bra styrning så blir det lätt att jobba. På samma sätt är det med medieplanen, om den är väl genomarbetad kan man skörda vad man sått och därefter göra uppföljningar. **Vart fjärde år** tänker Sigtuna i fortsättningen göra en ny medieplan. Så här ser schemat ut: år 1 – medieplan, år 2 – arbete enligt plan och checklista, år 3 – skörd, år 4 - medieplan. Gunnel Wikström Johansson, som arbetat med medieplanen i Sigtuna, berättade vad som hänt sedan den första medieplanen gjordes 2003. På mediemöten en gång per månad tas övergripande frågor upp, lika ofta har man Litterära frukostar.

Från **Sollentuna** kom Christina Samuelsson och Maria Telenius. Vi fick veta att man började med medieplanen i januari 2007. Det tog ett år att få den färdig. **Hela personalen** var inblandad **och en projektgrupp** hade tillsatts. I Sollentuna tycker man att det var positivt att få en diagnos på beståndet och att det var efterlängtat att få arbeta med medierna. Det var ett roligt jobb som gav upphov till nya placeringar. Tre arbetsdagar satt vuxenavdelningen och samtalade kring mediebeståndet och det var mycket nyttigt! Man har, eller tänker använda, dessa placeringar på skön: Essäer, Skräck, Nutidshylla, Bortglömda författare. Ibland blir det högläsning vid Klassikerhyllan. Det tar mer tid att arbeta med skönlitteraturen än med facklitteraturen, både med inköp, gallring och att fundera på indelningar och exponering. Maria och Christina tycker att medieplanen är ett stöd för arbetet med litteraturen, men det allra viktigaste har varit att den blivit en utgångspunkt för diskussion! Efter att ha lyssnat på Sigtunas erfarenheter tycker Sollentuna att det verkar rimligt att göra en ny medieplan om fyra år.

Britt-Marie Ingdén-Ringselle från Medborgarplatsens bibliotek och Ann-Charlotte Jansson från **Kungsholmens bibliotek** har anlitat BTJ för profilinköp (profiltjänsten innebär att BTJ hjälper till med en viss del av bibliotekens medieurval och medieinköp), Ann-Charlotte i Vällingby och Britt-Marie för Hornstull, Årsta och Gröndal. Britt-Marie berättade att man inte hade gjort någon medieplan innan man började med profilinköpen.

Alviks bibliotek använder Svensk bokhandels höst-, vår- och barnboksnummer för sina inköp. Men nu när Stockholms stadsbibliotek ska omorganiseras är allt i gungning när det gäller medieinköpen. Det är svårt att säga exakt hur inköpen kommer att gestalta sig i framtiden. **Stockholms stadsbibliotek** ska också pröva **”flytande bokbestånd”** efter en modell från Australien. Oberoende av vilket bibliotek man lånat på, kommer böckerna att stanna på det bibliotek där de lämnas. På så sätt tänker man sig att spara på transportkostnader.

Ann-Charlotte sa att Kungsholmens bibliotek **samarbetar** genom boktips och program med **Akademibokhandeln** som ligger tvärs över gatan. Kungsholmens bibliotek har ett Öppet magasin som kallas Skattkammaren. Bibliotekets skönlitteratur, musik och litteraturvetenskap finns på mellanplanet. Efter att flera personer på Stockholms stadsbibliotek har gått MUSA-kurs, har dessa bildat ett skönlitterärt nätverk. Nätverket tycker att det är viktigt att ha tid för skönlitterära samtal.

I debatten som följde efter de här inläggen kom åsikter fram för och emot **traditionella inköpsmöten** som följer BTJ:s häften var fjortonde dag. Många har slopat dessa ”bokmöten” och samlas **i stället** till mer **övergripande mediemöten** några gånger per år eller en gång i månaden. De flesta bibliotek köper mycket på efterfrågan. De som har medieplaner har hjälp av dem för inköp och gallring. Vi gick inte in i detalj på hur **medieplaner för skönlitteratur** kan utformas, med H måste få större utrymme än andra signum eftersom skönlitteratur omfattar många underavdelningar. Sigtuna och Sollentuna tycker att medieplanerna har gynnat skönlitteraturen som exponeras bättre nu och utlåningen har ökat.

Det framkom oro för att **titelbredden på biblioteken** blir **smalare** när pengarna ska räcka till inte bara vanliga böcker utan också pocket, lättläst, storstil, ljudböcker på CD och mp3, talböcker, e-böcker m.m. Det är främst bästsäljare och storsäljare som gynnas när förlagen bestämmer vad som ska ges ut som pocket eller i andra medieformer än de vanliga inbundna böckerna. E-böckerna har Sigtuna försökt lansera men det går trögt. Ljudböcker på CD är fortfarande en stor succé. Det vore intressant att ta reda på om skönlitteratur som **e-bok** används mycket i **andra länder**!

Om biblioteken inte har pengar till inköp av mindre kända författares verk blir det också i förlängningen **problem för de små förlagen** som ger ut dessa böcker. **BTJ-listorna** är en god hjälp för biblioteken när det gäller kännedom om litteratur från olika länder, från den svenska provinsen, debutanters utgåvor och experimentella texter. Nu när flera litterära tidskrifter har upphört, t.ex. **BLM och Allt om Böcker**, får vi hoppas att BTJ-listorna blir kvar! I dag kan vi via nätet gå in på t.ex. www.bokhora.se, men det finns ingen heltäckande bevakning som motsvarar lektörsomdömena hos BTJ. **Dagspressen** drar ner på sina format och allt som har med kultur att göra. Tidningarna gynnar ofta de stora förlagen och översatt litteratur, små förlag får vänta.

Det är olyckligt att böcker har blivit färskvara! Man vet inte när en bok kommer ut hur lång livstid den får. Läskraften är utan gräns. Sollentuna stoppar **stickor** i vissa **skönlitterära böcker** med speciella ord som karaktäriserar böckerna. Dessa ord lockar till läsning! Be Sollentuna om tips!

De flesta kommuner har **ramavtal** för inköp av medier vilket gör att vi får bättre priser och leveranstider, men vi blir också styrda till några få inköpsställen. Sigtuna har inget ramavtal (vilket är speciellt bra när det gäller inköp av musik).

Diskussionen kommer att fortsätta om de skönlitterära inköpen till biblioteken. Utvärdering av medieplaneringens inflytande får fortsätta när fler kommuner har följt upp sina resultat.

Gunnel Arvidson Nilsson

Den sköna skönlitteraturen 2 – tradition och förnyelse

När Btj:s skrift ”Den sköna skönlitteraturen (1) – i och utanför biblioteket” gavs ut på hösten 2000 i samarbete med Biblioteksföreningens *skönlitterära kommitté* var det som ett bidrag till två pågående läsfrämjande kampanjer – *Läsrörelsen* och *Läs 2000*.
Då på hösten 2000 hade den skönlitterära boken ett kraftigt uppsving, åtminstone kommersiellt, med en starkt ökad försäljning av pocketböcker inte minst. På folkbiblioteken hade utlåningen av skönlitteratur samtidigt minskat från 34 % till 27 % av den totala utlåningen (mellan åren 1988-1998).
Nu kommer en uppföljare till den boken. Något färre skribenter, varav många också är aktiva inom NÄFS, som Annina Rabe, Gunnel Arvidson Nilsson, Gunnel Furuland, Jan Ristarp, Arne Johnsson med flera. Personliga betraktelser varvas med praktiska exempel på hur man arbetar med skönlitteraturen på några bibliotek. Redaktör Ingrid Hollenby Btj Förlag och till sommaren finns den i bokhandeln.